

Estadística Social

**Comptes satèl·lit
de producció
domèstica
2001**

Estadística social

**Comptes satèl·lit
de producció
domèstica
2001**

Generalitat de Catalunya
**Institut d'Estadística
de Catalunya**

© Generalitat de Catalunya
Institut d'Estadística de Catalunya
Via Laietana, 58
08003 Barcelona
<http://www.idescat.net>
1a. edició: Barcelona, juliol 2007
Dipòsit legal: B-36.095-2007

Presentació

Les Taules Input-Output, en el marc d'un sistema estadístic, són la representació coherent i detallada d'una economia, segons la frontera de producció que defineix el Sistema europeu de comptes nacionals (SEC, d'ara en endavant), donant-hi una visió completa i exhaustiva. Els conceptes del SEC són fonamentalment operatius i s'han dissenyat tenint en compte la forma de ser mesurats, centrats en la descripció del procés econòmic en termes monetaris i fàcilment observables dins les fronteres de la producció, també definides i explicitades. Tot i ser uns termes prou amplis, a vegades necessiten conceptes complementaris o informació més específica. En aquest cas, es recomana elaborar comptes satèl·lit independents, entre els quals s'inclou la producció realitzada per les llars.

Les persones i les llars produeixen béns i serveis que són bàsics per garantir-ne el benestar físic i emocional. Aquesta producció o treball ha estat tradicionalment exclòs de l'anàlisi econòmica i sociològica, bàsicament per dos motius. En primer lloc, l'àmbit domèstic i familiar on té lloc, que atribueix als vincles entre les persones la gratuïtat de la producció d'aquests béns i serveis. En segon lloc, la naturalesa de l'output generat, que en la major part no és objecte d'intercanvi mercantil.

No obstant això, el treball domèstic implica una tasca diària, contínua, sovint en combinació amb béns de capital i amb necessitats d'inversió econòmica. L'objectiu d'aquesta producció és satisfer les necessitats dels membres de la llar, com ara aliment, vestit, descans i altres. Consisteix a garantir, d'una banda, la recuperació de les energies de la població que participa de l'activitat productiva remunerada, de l'èxit en els cicles educatius i formatius de la població que en el futur hi participarà, o bé del descans i la cura de les persones que hi han participat en el passat. En conseqüència, la producció domèstica genera un valor, no mercantil, però sí funcional i estructural, que és imprescindible per al desenvolupament normal dels membres de la societat i de l'economia considerada en conjunt.

Es presenta aquí, doncs, la primera edició dels *Comptes satèl·lit de producció domèstica* amb l'objectiu de dimensionar tot aquest treball no remunerat i, per tant, aquesta producció domèstica i posar-la en relació amb l'economia de mercat. Amb aquesta actuació, el Sistema estadístic de Catalunya es dota d'una nova font que aborda aquesta temàtica, des d'una metodologia harmonitzada i dins el marc de les Taules Input-Output. Tot i que els antecedents dels comptes de producció domèstica es remunten als anys trenta (Margaret Reid, 1934), la primera proposta de metodologia harmonitzada amb l'objectiu de permetre comparacions territorials i temporals la fa Eurostat l'any 2003, basant-se en una primera proposta elaborada per l'Institut d'Estadística de Finlàndia.

Els *Comptes satèl·lit de producció domèstica* han estat realitzats per l'Institut Català de les Dones i l'Institut d'Estadística de Catalunya, mitjançant un encàrrec a les professores Cristina Carrasco i Mònica Serrano de la Universitat de Barcelona.

Les fonts estadístiques necessàries per realitzar aquests comptes són, d'una banda, les Taules Input-Output per a Catalunya, i de l'altra, l'Enquesta de l'ús del temps i l'Enquesta d'estructura salarial. Altres fonts, com ara l'Enquesta contínua de pressupostos familiars, la Comptabilitat regional, les Macromagnituds, els Comptes de protecció social, així com assistència tècnica en classificacions i nomenclatures i índexs de preus al consum, entre d'altres, han estat usades com a fonts complementàries. L'elaboració dels comptes ha requerit un esforç d'adaptació d'aquesta metodologia a les fonts estadístiques disponibles per a Catalunya.

Anna Ventura i Estalella
Directora

Índex

Presentació	3
Notes metodològiques.....	7
Principals resultats.....	13
Taules	17
Annexos	23

1. Objectius

L'objectiu principal dels Comptes satèl·lit de producció domèstica (CSPD, d'ara en endavant) és fer una estimació del valor econòmic de la producció de béns i serveis generada a les llars de Catalunya. Això permet expandir les fronteres dels comptes nacionals per incloure la producció domèstica en el SEC i reconèixer les llars no sols com a consumidores, sinó com a productores, per obtenir així una imatge més completa i àmplia de la realitat econòmica.

El segon objectiu és quantificar en unitats físiques i establir la valoració monetària de la producció domèstica mitjançant la metodologia recomanada per Eurostat,¹ fet que en permet l'aflorament i la mesura.

Com a tercer objectiu, els CSPD permeten una primera aproximació a les interaccions existents entre l'economia SEC i l'economia no SEC. I finalment, reconeixen i fan visible la distribució entre sexes de les funcions considerades dins la producció domèstica, posant de manifest les desigualtats existents en les dinàmiques internes de les llars.

2. Definicions

Llars: grups petits de persones que comparteixen un mateix allotjament, posen en comú una part o la totalitat de les seves rendes i el seu patrimoni i consumeixen col·lectivament determinats béns i serveis, principalment l'allotjament i l'alimentació.² Les persones que viuen soles també constitueixen una llar, ja que aquesta llar és una unitat econòmica independent. Les llars són la unitat econòmica en els CSPD.

Treball familiar domèstic: treball no remunerat que els membres d'una llar dediquen a la producció de béns i serveis per al consum dels membres de la pròpia llar o d'una altra. Inclou les activitats tradicionalment conegudes com a treball familiar domèstic (netejar, planxar, cosir, cuinar, etc.), les activitats que es realitzen fora de l'espai físic de la llar (compres, gestions etc.) i les activitats de cures directes.

Producció domèstica: activitats no remunerades exercides pels i per als membres de la família, que poden ser reemplaçades per productes mercantils o serveis remunerats quan circumstàncies com els ingressos, la situació del mercat i les preferències permetin delegar serveis a una persona aliena a la família. És a dir, una activitat es considerarà productiva si pot ser intercanviable. La producció domèstica es realitza mitjançant la combinació de treball familiar domèstic i el consum de béns— tant durables com no durables —adquirits al mercat. Per tant, el treball familiar domèstic és un input més, entre d'altres, dins del procés de producció domèstica que representa un valor afegit net generat amb aquest procés.

¹ *Household production and consumption. Proposal for a methodology of Household Satellite Accounts.* (2003) Eurostat.

² "El sector 'llars' (S.14) inclou els individus o grups d'individus, tant en la seva condició de consumidores com, eventualment, en la d'empresaris que produeixen béns o serveis financers o no financers de mercat (productors de mercat), sempre que, en aquest darrer cas, les activitats corresponents no siguin realitzades per entitats diferenciades tractades com a quasisocietats. Inclou a més, els individus o grups d'individus que produeixen béns i serveis no financers exclusivament per a ús final propi." Extret de l'apartat 2.75 del SEC.

3. Fonts d'informació

Els comptes satèl·lit de producció domèstica són constituïts per tres components: el primer de mesura en unitats físiques i els següents mesurats per valoració monetària.

- Mesura i anàlisi del temps dedicat a la producció domèstica.
- Valoració del treball familiar domèstic mitjançant el mètode del treball no remunerat o mètode net.
- Valoració de la producció domèstica mitjançant el mètode basat en l'input i elaboració d'un compte de producció i un compte d'explotació de les llars no SEC.

Per quantificar el temps dedicat al treball familiar domèstic s'ha utilitzat l'Enquesta d'ús del temps 2002-2003 (EUT 02-03, d'ara en endavant). La informació que ofereix aquesta enquesta és la de temps mitjà social i temps mitjà per participant. En el primer cas, es tracta d'una mitjana d'hores i minuts que el conjunt de la població dedica a una determinada activitat, i en el segon, d'una mitjana de les persones que han manifestat realitzar aquesta activitat. En els CSPD tota la informació es treballa com a temps mitjà social. A continuació s'ha de valorar monetàriament aquest treball. En aquest cas s'ha utilitzat l'Enquesta d'estructura salarial 2002 (EES 2002, d'ara en endavant).

Finalment, la valoració de la producció domèstica es realitza mitjançant el mètode basat en l'input. Aquest mètode és el que respon en major grau a l'objectiu d'ampliar les fronteres dels comptes nacionals. En el mètode de l'input les llars són considerades com una unitat de producció en la qual els béns i serveis es produeixen combinant treball, consum intermedi i béns de capital domèstic. Per a aquest fi, s'han d'estimar els valors monetaris del consum intermedi i del consum de capital fix. Per calcular el primer, ha calgut informació de l'EUT 02-03, de l'Enquesta contínua de pressupostos familiars (ECPF 2001, d'ara en endavant) i la Taula Input-Output de Catalunya (TIOC 2001, d'ara en endavant). Per calcular el consum del capital fix ha calgut la informació de la ja esmentada EUT 02-03, de l'ECPF, des de l'any 1986 fins l'any 2001, de l'Enquesta bàsica de pressupostos familiars 1990-1991 (EBPF), els índexs de preus de consum (IPC) dels béns de consum durables considerats a Catalunya durant el període 1986-2001 i, finalment, informació complementària sobre la seva vida útil.³

4. Delimitació de la producció domèstica

Per valorar la producció domèstica és necessari, en primer lloc, establir els límits de la producció domèstica, i a continuació fer-ne la valoració. Segons el criteri de la tercera persona, establert per Margaret Reid,⁴ la producció domèstica inclou, d'una banda, les activitats no remunerades exercides pels i per als membres de la família, i de l'altra les activitats que poden ser reemplaçades per productes mercantils o serveis remunerats quan circumstàncies com els ingressos, la situació del mercat i les preferències permeten delegar serveis en una persona aliena a la família.

Segons aquest criteri, les activitats no remunerades que formen part de la producció domèstica en l'EUT figuren en el quadre següent:

³ Més informació a Carrasco, C.; Serrano, M. (2005). *La comptabilitat satèl·lit de la producció domèstica de les llars de Catalunya. Estudi de viabilitat*. Idescat

⁴ Margaret Reid (1934).

Delimitació de la producció domèstica. Activitats Enquesta de l'ús del temps, 2002-03

Codi	Activitats
3	Llar i família (a excepció dels apartats 351 de «Construcció i renovació de l'habitatge» i el 363 de «Serveis personals»)
42	Ajudes informals a altres llars
931	Trajectes a causa de les cures de la llar
936	Trajectes a causa de les compres i serveis
938	Trajectes a causa de la cura de nens
939	Trajectes a causa de la cura d'adults membres de la llar

La categoria 3 de Llar i família inclou la major part de les activitats que formen part de la producció domèstica (activitats de neteja, cuina, cura de la roba, compres i serveis, cures de persones, etc.). Se n'exclou la categoria 351, perquè queda inclosa en la comptabilitat nacional, i se n'exclou la categoria 363, perquè fa referència a serveis personals de la persona entrevistada, els quals no compleixen el criteri de la tercera persona. Les categories 931, 936, 938 i 939 s'hi inclouen, ja que es refereixen a trajectes necessaris per fer les activitats considerades productives; de la mateixa manera que les activitats de la categoria 942.

4.1 Les funcions domèstiques

Les activitats considerades com a producció domèstica s'agrupen segons les funcions principals.

- proporcionar habitatge: comprar o llogar un habitatge, moblar-lo, equipar-lo, mantenir-lo en condicions, etc.
- proporcionar nutrició: organitzar els menjars, comprar els ingredients, preparar menjars, servir-los, rentar plats, etc.
- proporcionar vestit: comprar roba, confeccionar-la, rentar-la, planxar-la, endreçar-la, etc.
- proporcionar cures: atendre nens, ancians, malalts o altres membres de la família; també en aquesta funció s'hi inclou la cura de plantes i animals domèstics.

Les activitats de transport es consideren una activitat auxiliar per a les diferents funcions principals i, per tant, s'incorporen en cadascuna de les quatre funcions. De les activitats de treball voluntari i ajuda informal, només es considera aquesta última, ja que el treball voluntari en institucions sense ànim de lucre, malgrat que és una activitat no remunerada, té característiques diferents del treball familiar domèstic fet a les llars. Les ajudes informals a altres llars també es consideren part de les diferents funcions i s'hi inclouen, segons el tipus d'ajuda a les llars.⁵

Aquesta agrupació permet la comparació de les activitats realitzades per la llar i la diferent contribució entre grups socials –especialment entre homes i dones– al conjunt de la producció domèstica.

4.2 La valoració del treball familiar domèstic: els salaris

L'elaboració dels CSPD, des de la perspectiva del treball o dels inputs, requereix que una vegada determinat el temps dedicat per la població a treball familiar domèstic, s'assigni un valor a aquest treball.

⁵ Més informació a l'annex 1.

El mètode més emprat és del reemplaçament,⁶ que considera com a criteri de valoració el salari que guanyaria una persona contractada que fes tot el treball de la llar. Malgrat els problemes que presenta de subestimació del treball, és un mètode simple que facilita les comparacions entre països. Ara bé, estimar el valor del treball familiar domèstic implica prendre decisions sobre diferents aspectes, com ara quin salari imputar a aquest treball, salari brut o net, si prendre el salari mitjà total o per sexe, i pel que fa al temps de treball, si s'han d'incloure els dies no treballats (vacances, etc.).

Seguint els criteris establerts a Eurostat 2003, s'ha utilitzat el salari del subgrup principal 51 de la classificació CCO-94, que correspon a *Treballadors dels serveis personals*. D'altra banda, s'ha considerat el salari brut, atès que inclou els impostos directes i els pagaments a la Seguretat Social, que s'aproxima millor al cost real del treball familiar domèstic (Varjonen 1999). Si es volen considerar les condicions de mercat que tindria el treball familiar domèstic, llavors cal valorar el treball de cada sexe al seu salari respectiu, raó per la qual s'han pres els salaris mitjans segons sexe.

Finalment, els salaris de mercat inclouen hores no treballades (vacances, temps de descans diari, etc.), mentre que el temps de treball familiar domèstic obtingut inclou només el temps real de treball. L'objectiu dels CSPD és el de valorar el treball familiar domèstic com si se substituís per alternatives de mercat. Per aquesta raó s'ha considerat que la jornada anual és de 1.655 hores, que és la jornada efectiva mitjana anual a Catalunya l'any 2002.

4.3. La valoració de la producció domèstica: el mètode basat en l'input

Amb aquest mètode, les llars es consideren una unitat de producció, encarregada de produir béns i serveis domèstics. Per obtenir el valor d'aquesta producció és necessari calcular prèviament els valors monetaris del treball familiar domèstic, el consum de béns intermedis i el consum de capital fix:

$$\begin{aligned} & \text{Valor del treball familiar domèstic} \\ & \quad = \text{Valor afegit net} \\ & \quad + \text{Consum del capital fix} \\ & \quad = \text{Valor afegit brut} \\ & \quad + \text{Consum intermedi} \\ & = \text{Valor total de la producció domèstica} \end{aligned}$$

El consum de capital fix domèstic es refereix a la depreciació dels béns de capital domèstic, també denominats actius fixos o béns durables, utilitzats en el procés de producció domèstica. El valor del consum del capital fix domèstic s'estima a partir de la formació bruta de capital fix de les llars i, per aquest motiu, és convenient analitzar ambdós conceptes.

El capital fix consisteix principalment en actius fixos – com maquinària, equips, edificis o altres estructures – que són utilitzats repetidament o continuadament en el procés de producció. En el cas concret de les llars, es distingeixen els següents tipus d'actius fixos: l'habitatge i altres edificis, les màquines i equipament divers. El capital fix a les llars és un dels factors més importants a l'hora d'entendre els canvis en la productivitat del treball familiar domèstic. Un increment en el total dels béns de capital a les llars significa un increment potencial en la productivitat. Per aquest motiu, és important delimitar correctament què es considera formació bruta de capital fix a les llars.

Es proposa considerar actius fixos els béns de consum que segons la COICOP⁷ es defineixen com a béns de consum durable. Així doncs, un bé es considera actiu fix segons la funció o propòsit d'ús que tingui dins de la producció domèstica, independentment del seu preu. El consum de capital fix és considerat un cost de producció⁸. En termes generals, representa l'import dels actius fixos consumits durant el període considerat com a resultat del desgast normal i de l'obsolescència previsible,

⁶ Aquest mètode és també el recomanat per Eurostat (2003).

⁷ Classificació de les funcions de consum individual

⁸ Assignació del consum de capital fix domèstic per funcions a l'annex 3

inclosa una provisió per a les pèrdues d'actius fixos com a conseqüència de danys accidentals assegurables. El consum de capital fix s'ha d'estimar, principalment, sobre la base dels estocs d'actius fixos i la vida econòmica mitjana probable de les diferents categories d'aquests béns.

El consum intermedi a la producció domèstica fa referència, igual que en la comptabilitat nacional, al valor dels béns i serveis adquirits per les llars i que són utilitzats com a inputs en el procés de producció. Per mesurar el valor associat al consum intermedi, primer és necessari identificar i reclasificar com a consum intermedi en el CSPD les despeses que han estat considerades consum final en els comptes del marc central de la comptabilitat nacional. Per a alguns béns i serveis, pot semblar raonable assumir que tota la despesa sigui classificada com a consum intermedi de la producció domèstica⁹. En canvi, altres béns i serveis poden ser usats tant en la producció com en el consum final.¹⁰

5. El compte de producció i el compte d'explotació

El valor total de la producció domèstica a partir del mètode de l'input s'obté mitjançant la suma dels costos de producció. Aquesta és una metodologia similar a com la comptabilitat nacional valora la producció de no-mercat generada per les administracions públiques i per les institucions sense finalitat de lucre al servei de les llars. Aquesta característica permet integrar la producció domèstica en el Sistema de comptes nacionals (SCN, d'ara en endavant), i per tant desenvolupar estimacions paral·leles a les que es mostren en el marc central de la comptabilitat nacional.

En l'SCN s'elabora, en general, una seqüència de comptes complets per al sector llars (S.14). Cal recordar, tanmateix, que el SEC considera dins d'aquest sector les activitats d'empreses individuals i els individus o grups d'individus la funció principal dels quals és el consum. D'aquests últims s'inclouen exclusivament les activitats productives relacionades amb l'agricultura i cures d'animals, els serveis produïts pel personal domèstic remunerat i els serveis de reparació i de construcció d'habitatges. Es deixa al marge la majoria d'activitats de producció realitzades i destinades als membres de la llar.

Així doncs, és necessari que dins de l'estructura d'un CSPD s'inclouin els comptes comptables relacionats amb l'activitat de les llars que no recull el Sistema de comptes nacionals. D'aquesta manera, els comptes del sector llars SEC (S.14) es veuen ampliat i complementats amb els comptes del sector llars no SEC.

En conseqüència, el CSPD de Catalunya inclou els comptes corrents de les activitats domèstiques no considerades ni incloses en l'SCN, és a dir, el compte de producció i el compte d'explotació de les activitats econòmiques de les llars no SEC.

5.1. El compte de producció

El compte de producció del sector llars no inclòs en el SEC recull les operacions relatives al procés de producció de les llars, que inclouen en els recursos la producció domèstica, i en els usos, els consums intermedis. A partir d'aquest compte, es calcula el valor generat per les llars mitjançant la seva activitat productiva, és a dir, el valor afegit.

El valor afegit pot calcular-se tant en termes bruts, sense incloure-hi el consum de capital fix, o en termes nets, en cas d'incloure-hi aquest últim. És important tenir en compte que, com que la producció s'ha de valorar a preus bàsics i el consum intermedi ha de ser-ho a preus d'adquisició, el valor afegit del compte de producció de les llars no inclou els impostos menys les subvencions sobre els productes.

⁹ Assignació del consum de béns intermedis per funcions a l'annex 2

¹⁰ Més informació a Carrasco, C., Serrano, M., (2005). La comptabilitat satèl·lit de la producció domèstica de les llars de Catalunya. Estudi de viabilitat. Idescat

Estructura del compte de producció

<i>Usos</i>	<i>Codi</i>	<i>Operacions i altres fluxos i saldos comptables</i>	<i>Recursos</i>
	P.1	Producció	
	P.2	Consums intermedis	
	B. 1b	Valor afegit brut	
	K.1	Consum de capital fix	
	B. 1n	Valor afegit net	

Font: SEC

5.2. El compte d'exploració

El compte d'exploració de les llars no SEC analitza en quina mesura el valor afegit generat per la producció domèstica pot cobrir la remuneració i els altres impostos menys les subvencions sobre la producció. En aquest compte es poden calcular dos saldos: l'excedent d'exploració i la renda mixta. En el cas de les llars no SEC, les cel·les corresponents als altres impostos nets sobre la producció, a l'excedent d'exploració i a la renda mixta tenen valor zero, ja que aquesta informació està recollida en els comptes de les llars SEC.

Estructura del compte d'exploració

<i>Usos</i>	<i>Codi</i>	<i>Operacions i altres fluxos i saldos comptables</i>	<i>Recursos</i>
	B.1n	Valor afegit net	
	D.1	Remuneració dels assalariats	

Font: SEC

Una vegada elaborats ambdós comptes, s'ha de considerar que en incloure'ls en el sistema comptable general, alguns dels agregats del PIB es veuran modificats. Aquest fet implica que, especialment a l'hora d'elaborar la seqüència de comptes complets per a tota l'economia, s'han de tenir en compte les partides del sistema central de la comptabilitat nacional que patiran alguna reclassificació o reassignació: la despesa en consum final de les llars, la formació bruta de capital fix i la remuneració d'empleats.

La despesa en consum final de les llars, d'una banda, augmentarà a causa de la producció de no-mercat realitzada per les llars i, de l'altra, disminuirà, ja que parteix de la despesa en béns i serveis i en béns durables que han estat reclassificats com a consum intermedi domèstic i com a formació bruta de capital fix domèstic, respectivament. La formació bruta de capital fix augmentarà per la despesa de béns durables reclassificats des del consum final. Finalment, la remuneració d'assalariats augmentarà en incloure la valoració del treball familiar domèstic no remunerat.

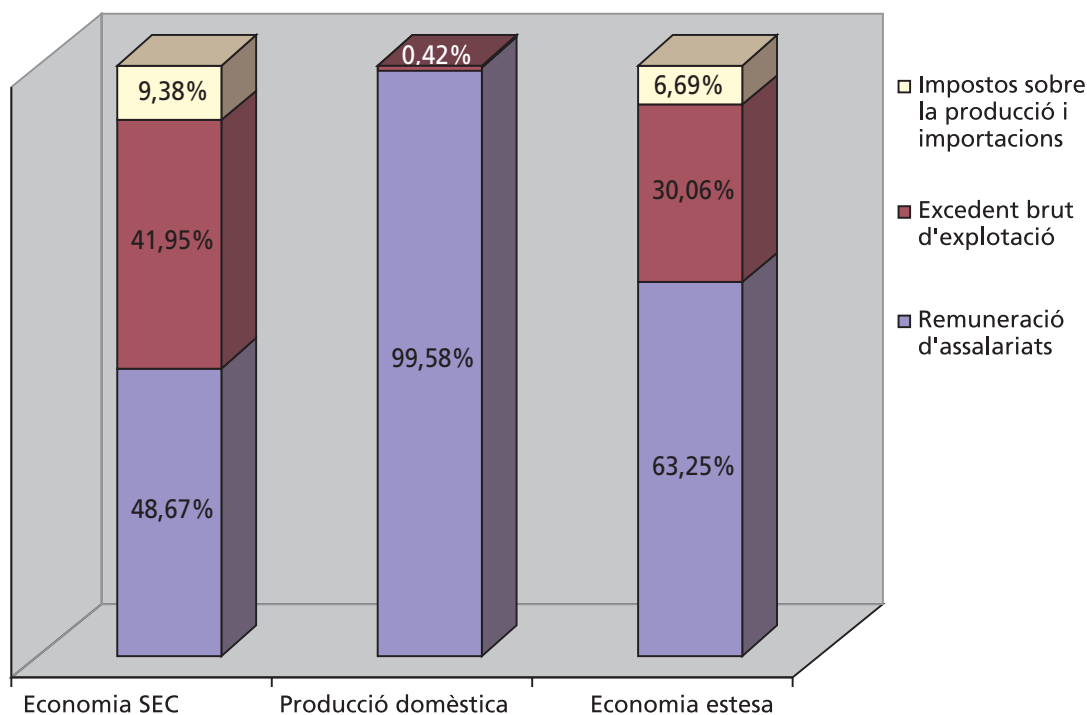
Principals resultats

Les taules Input-Output, en el marc d'un sistema estadístic, són la representació coherent i detallada d'una economia de mercat, pel seu detall sectorial i perquè reflecteixen l'equilibri entre recursos i usos del sistema econòmic, els límits de la qual són determinats per la definició de producció que es fa des del Sistema europeu de comptes nacionals (SEC, d'ara en endavant). Ara bé, les persones i les llars no sols són consumidores, sinó que produeixen un tipus de béns i serveis que no passen per un intercanvi mercantil. En ser béns i serveis produïts gratuïtament en termes de preu, són des de la perspectiva de l'anàlisi econòmica tradicional invisibles, atès que s'atribueix als vincles entre les persones la gratuïtat de la producció d'aquests béns i serveis. Que no siguin objecte d'intercanvi mercantil no significa que no tinguin un valor econòmic, ja que la producció domèstica satisfà les necessitats de les persones (aliment, vestit, habitatge, descans, etc...), imprescindible per al desenvolupament normal de l'economia considerada en conjunt i per a les persones que viuen en societat.

El principal objectiu dels comptes satèl·lit de producció domèstica és expandir els límits de la definició de producció del Sistema europeu de comptes nacionals i fer aflorar aquesta part de l'economia, per tal d'obtenir una imatge més completa i àmplia de la realitat econòmica de Catalunya.

- El valor afegit brut de l'economia estesa a Catalunya l'any 2001, considerant la producció de mercat i la producció domèstica, s'eleva a 190.181,5 milions d'euros, 54.473 dels quals corresponen a la producció domèstica realitzada per les llars. Com es veurà més endavant, la producció domèstica és molt intensiva quant al factor treball. En aquest sentit, la principal característica de l'economia estesa quant als costos de producció és la importància que pren el treball, ja que representa dues terceres parts del valor afegit brut, concretament 120.294 milions d'euros, un 63,3%, mentre que en l'economia de mercat, la remuneració d'assalariats representa un 48,7%.

Distribució percentual segons els usos del valor afegit brut. Catalunya 2001.

- Un dels indicadors bàsics dels comptes satèl·lit de producció domèstica és la relació del valor del principal factor que compon la producció domèstica, com és el treball domèstic, en relació amb el PIB. Doncs bé, el valor del treball domèstic, valorat en condicions equivalents a les de mercat és de 54.243 milions d'euros, amb la qual cosa suposa un 40% del PIB¹¹ del mateix any.
- Aquest resultat per a Catalunya és consistent i esdevé coherent amb els resultats obtinguts en altres comunitats autònomes, com ho mostra el fet que Galícia va estimar que la producció domèstica representava un 37% del seu PIB en el 2003, mentre que el País Basc ho era en un 33% en el mateix any. Així mateix, els resultats obtinguts per als països que disposen de més d'un any de referència, Austràlia, Finlàndia i Canadà, mostren una substancial tendència a la reducció del PIB. L'explicació d'aquestes variacions poden venir donades per la hipòtesi del caràcter contracíclic de la producció domèstica no remunerada¹², o bé per canvis atribuïbles a la mateixa estructura del treball familiar domèstic. Amb els resultats que aquí es presenten no es pot concloure quina és l'evolució que ha seguit la producció domèstica a Catalunya, atès que només es disposa de resultats referents a un sol any. Tanmateix, la consolidació i actualització de les fonts estadístiques emprades permetrà l'estimació de futurs resultats que il·lustrin l'evolució de la producció domèstica i la seva relació amb el cicle econòmic.

Valors del treball familiar domèstic en relació amb el PIB. Diversos anys.

	Any	% PIB
Alemanya	1992	68
Austràlia	1992	51
	1997	43
Canadà	1992	41
	1998	33
EUA	2004	25
Finlàndia	1990	45
	2001	40
Noruega	1990	38
Nova Zelanda	1999	39
Regne Unit	1999	44
Suïssa	1997	32
Catalunya	2001	40
País Basc	1993	49
	2003	33
Galícia	2003	37

Fonts diverses

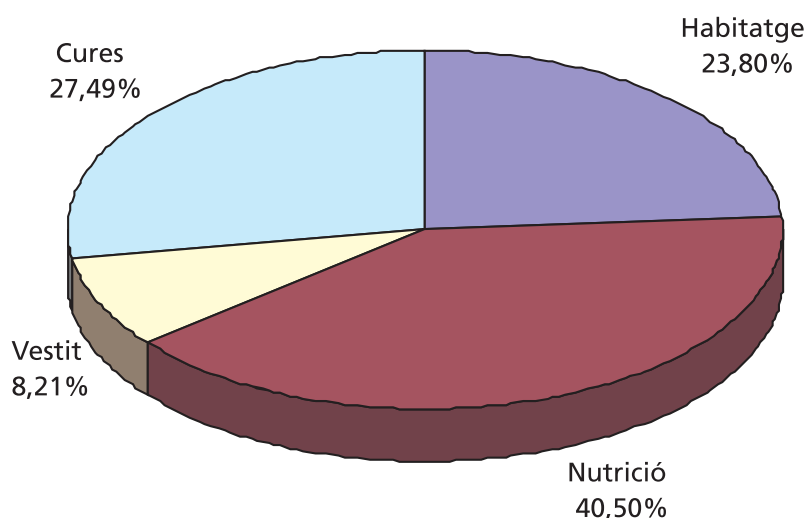
- En termes de temps, la població catalana ha dedicat un total de 7.013 milions d'hores anuals en aquesta producció, fet que significa que la dedicació mitjana és de 3,2 hores diàries per persona, que es distribueix en 1,6 hores diàries per als homes i 4,4 per a les dones. La contribució en temps per part de les dones és força superior al dels homes, un 71,7% del total, és a dir, 5.031 milions d'hores anuals.

11 Més informació a Idescat, [Taules Input-Output de Catalunya, 2001](#)

12 Duncan Ironmonger, ed., *Household Work: Productive Activities, Women and Income in the Household Economy*. Allen & Unwin, Sydney

- El valor afegit brut (VAB) de la producció domèstica es pot classificar per diverses funcions: proporcionar habitatge, nutrició, vestit i cures. La funció de proporcionar nutrició (organitzar i elaborar els àpats, entre altres) és la que té un major pes específic en el conjunt de l'estructura del VAB provinent de la producció domèstica, amb un valor de 22.062 milions d'euros anuals que suposen un 40,5%. A continuació, les funcions de proporcionar cures (atendre i cuidar altres persones) i proporcionar habitatge (la neteja, la reparació i fer-ne el manteniment)¹³, suposen respectivament 14.974 i 12.963 milions d'euros, que representen un 27,5% i un 23,8% del valor afegit. Finalment, proporcionar vestit (comprar, confeccionar i organitzar la roba) és la funció que engloba la part més petita d'aquest VAB de producció domèstica, 4.473 milions d'euros, un 8,2%.

**Comptes satèl·lit de producció domèstica per funcions.
Catalunya 2001.
Valor afegit brut.**

- El valor monetari de la producció domèstica a Catalunya per a l'any 2001 és de 73.850 milions d'euros. El component principal d'aquesta producció és el treball familiar domèstic, valorat en 54.243 milions d'euros, seguit del consum de béns intermedis, amb un valor de 19.377 milions d'euros, i el consum de capital fix, amb 230 milions d'euros. En termes de distribució percentual dels costos de la producció domèstica, el 73,4% correspon al valor del treball domèstic d'homes i dones, el 26,2% al consum de béns intermedis i sols un 0,3% al consum del capital domèstic fix. Certament, l'anàlisi de la distribució dels costos de la producció domèstica mostra una de les seves principals característiques: és un tipus de producció intensiva quant al treball. Quant a les principals macromagnituds que conformen els comptes satèl·lit i posades en relació amb les mateixes recollides mitjançant els comptes SEC, destaca que la producció domèstica suposa un 27,4% i el consum intermedi un 13,3%. Pel que fa a la remuneració de la força de treball, aquesta relació assoleix un 82,1%, fet que mostra que la producció domèstica és un tipus de producció intensiva quant al treball requerit.
- Respecte al consum de béns intermedis, 19.377,8 milions d'euros corresponen a la producció domèstica. Aquest consum es distribueix desigualment entre les diferents funcions. En correspondència amb el que s'ha esmentat més amunt, la funció de proporcionar nutrició acumula el 69,4% del consum intermedi, principalment aliments i begudes no alcohòliques, seguit de la funció d'habitatge, amb un 26,8%, on bàsicament es recullen les despeses d'aigua,

13 Classificació de les funcions de consum individual

electricitat, gas i altres combustibles. Per altra banda, l'escassa despesa realitzada en béns de consum per proporcionar vestit, s'explica perquè les llars dediquen poc temps a produir la pròpia roba.

- La producció domèstica té un consum de capital fix baix, com s'ha vist, valorat en 230 milions d'euros. Les funcions domèstiques que tenen un major consum de capital fix són les de nutrició (47,3%) i habitatge (26,2%).
- Pel que fa a l'important pes específic que té el cost del treball en el procés de producció domèstica, és interessant analitzar amb deteniment la diferent contribució d'homes i dones. En el seu conjunt, el valor del treball realitzat per les dones contribueixen a gairebé un terç del valor total, concretament un 62,5%, mentre que el dels homes hi contribueix en un 37,5%.
- Tanmateix, la presència de les diverses funcions considerades, matisa aquesta desigual distribució. La funció en què la contribució en el valor del treball invertit que realitza la dona és més gran és en la de proporcionar vestit, ja que ho fa en un 92,2%. Per altra banda, l'home és més participat en la funció de proporcionar cures, donat que hi aporta un 50,6%
- Els comptes satèl·lit permeten posar en relació activitats econòmiques productives segons el marc conceptual del SEC, amb activitats productives excloses d'aquest marc. En aquest sentit, per economia estesa s'entén aquells comptes econòmics que inclouen la producció de mercat mesurada en el SEC, així com els comptes econòmics sorgits dels comptes satèl·lit de producció domèstica, de la qual s'obté com a resultat la magnitud i l'estructura de les dues produccions en el seu conjunt. El valor afegit brut de l'economia estesa s'eleva a 190.181,5 milions d'euros. La principal característica de l'economia estesa és la importància que pren el factor treball, ja que representa dues tercers parts del valor afegit brut, concretament 120.294 milions d'euros, mentre que l'excedent brut d'explotació suposa el 30% del valor, 57.163 milions d'euros.

1. Comptes de la producció domèstica com una part de l'economia estesa. Catalunya. 2001

Comptes de producció i explotació

Milions d'euros

		Total economia estesa	Producció domèstica NO SEC	Total economia SEC
COMPTE DE PRODUCCIÓ				
Recursos		355 329,0	73 850,4	281 478,6
P.1	Producció	343 460,8	73 850,4	269 610,4
D21-D31	Impostos nets sobre productes	11 868,2	0,0	11 868,2
Usos		355 329,0	73 850,4	281 478,6
P.2	Consum intermedi	165 147,5	19 377,8	145 769,7
B.1b	Valor afegit brut / Producte interior brut	190 181,5	54 472,7	135 708,9
COMPTE D'EXPLOTACIÓ				
Recursos		190 181,5	54 472,7	135 708,9
B.1b	Valor afegit brut / Producte interior brut	190 181,5	54 472,7	135 708,9
Usos		190 181,5	54 472,7	135 708,9
D.1	Remuneració dels assalariats	120 294,0	54 243,0	66 051,0
B.2b	Excedent brut d'explotació	57 163,1	229,7	56 933,5
D.2-D.3	Impostos sobre la producció i importacions	12 724,4	0,0	12 724,4

2. Comptes satèl·lit de producció domèstica per funcions. Catalunya. 2001

Compte de producció i d'explotació per funcions

Milions d'euros

		Proporcionar habitatge	Proporcionar nutrició	Proporcionar vestit	Proporcionar cures	Total
P.1	Producció	18 147,0	35 504,5	4 654,4	15 544,5	73 850,4
P.2	Consum intermedi	5 183,6	13 442,1	181,7	570,3	19 377,8
B.1b	Valor afegit brut	12 963,4	22 062,4	4 472,7	14 974,2	54 472,7
D.21-D.31	Impostos nets sobre la producció	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
D.1	Remuneració dels assalariats	12 903,2	21.953,80	4 445,9	14 940,2	54 243,0
B.2b	Consum de capital fix	60,3	108,62	26,8	34,04	229,7

3. Valor del treball familiar domèstic per sexe i funcions. Catalunya. 2001

Milions d'euros

	Homes	Dones	Total
Proporcionar habitatge	4 906,9	7 996,2	12 903,2
Proporcionar nutrició	7 553,8	14 400,0	21 953,8
Proporcionar vestit	346,1	4 099,8	4 445,9
Proporcionar cures	7 553,8	7 386,4	14 940,2
Total	20 360,6	33 882,4	54 243,0

4. Valor del treball familiar domèstic per sexe i funcions. Catalunya. 2001

Distribució per sexe segons funció

Percentatge

	Homes	Dones	Total
Proporcionar habitatge	38,0	62,0	100,0
Proporcionar nutrició	34,4	65,6	100,0
Proporcionar vestit	7,8	92,2	100,0
Proporcionar cures	50,6	49,4	100,0
Total	37,5	62,5	100,0

5. Valor del treball familiar domèstic per sexe i funcions. Catalunya. 2001

Distribució de les funcions segons sexe

Percentatge

	Homes	Dones	Total
Proporcionar habitatge	24,1	23,6	23,8
Proporcionar nutrició	37,1	42,5	40,5
Proporcionar vestit	1,7	12,1	8,2
Proporcionar cures	37,1	21,8	27,5
Total	100,0	100,0	100,0

6. Temps mitjà social de totes les activitats del treball domèstic. Catalunya. 2001

Per sexe i funcions

Hores i minuts diaris

	Homes	Dones
Proporcionar habitatge	0:28	1:06
Proporcionar nutrició	0:43	1:59
Proporcionar vestit	0:02	0:34
Proporcionar cures	0:43	1:01
Total	1:56	4:40

7. Temps total de la població de Catalunya dedicat a treball familiar domèstic. Catalunya. 2001

Per sexe i funcions

Milions d'hores anuals

	Homes	Dones	Total
Proporcionar habitatge	478,4	1.185,9	1.664,3
Proporcionar nutrició	734,7	2.138,3	2.872,9
Proporcionar vestit	34,2	610,9	645,1
Proporcionar cures	734,7	1.096,1	1.830,8
Total	1.981,9	5.031,2	7.013,1

8. Temps total de la població de Catalunya dedicat a treball familiar domèstic. Catalunya. 2001
Distribució per sexe segons funció

Percentatge

	Homes	Dones	Total
Proporcionar habitatge	28,7	71,3	100,0
Proporcionar nutrició	25,6	74,4	100,0
Proporcionar vestit	5,3	94,7	100,0
Proporcionar cures	40,1	59,9	100,0
Total	28,3	71,7	100,0

9. Temps total de la població de Catalunya dedicat a treball familiar domèstic. Catalunya. 2001
Distribució per funcions segons sexe

Percentatge

	Homes	Dones	Total
Proporcionar habitatge	24,1	23,6	23,7
Proporcionar nutrició	37,1	42,5	41,0
Proporcionar vestit	1,7	12,1	9,2
Proporcionar cures	37,1	21,8	26,1
Total	100,0	100,0	100,0

Annex 1. Activitats classificades segons principals funcions i activitats de l'EUT

Principals funcions i activitats de l'EUT

1. FUNCIO: PROPORCIONAR HABITATGE

Codi principals activitats de l'EUT. Activitats tipus A

- 320 Manteniment de la llar no especificat
- 321 Neteja de l'habitatge
- 322 Neteja del pati i exteriors de l'habitatge
- 323 Calefacció i abastament d'aigua
- 329 Un altre manteniment de la llar especificat
- 350 Activitats de construcció i reparacions no especificades
- 352 Reparació de l'habitatge
- 353 Fabricació, reparació i manteniment de l'equipament de la llar
- 354 Manteniment de vehicles
- 359 Altres activitats especificades de construcció i reparacions
- 422 Ajudes en el manteniment de la llar
- 424 Ajudes en la construcció i reparacions
- 426 Ajudes en el treball i en l'agricultura

Codi principals activitats de l'EUT. Activitats tipus B

- 300 Activitats relacionades amb la llar i la família no especificades
- 324 Tasques diverses d'organització
- 360 Compres i serveis no especificats
- 361 Compres
- 369 Altres compres i serveis especificats
- 371 Gestions de la llar
- 420 Ajudes informals no especificades
- 425 Ajudes en compres i serveis
- 429 Ajudes informals especificades
- 931 Trajectes a causa de la cura de la llar
- 936 Trajectes a causa de les compres i serveis
- 942 Trajectes a causa d'ajudes informals a altres llars

Codi principals activitats de l'EUT. Activitats tipus C

- 362 Serveis comercials i administratius

2. FUNCIO: PROPORCIONAR NUTRICIO

Codi principals activitats de l'EUT. Activitats tipus A

- 310 Activitats culinàries no especificades
- 311 Preparació de menjars
- 312 Rebosteria
- 313 Rentar plats
- 314 Conservació d'aliments
- 319 Altres activitats culinàries especificades
- 421 Ajudes en les activitats culinàries

Codi principals activitats de l'EUT. Activitats tipus B

- 300 Activitats relacionades amb la llar i la família no especificades
- 324 Tasques diverses d'organització
- 360 Compres i serveis no especificats
- 361 Compres
- 369 Altres compres i serveis especificats
- 371 Gestions de la llar
- 420 Ajudes informals no especificades
- 425 Ajudes en compres i serveis
- 429 Ajudes informals especificades
- 931 Trajectes a causa de la cura de la llar
- 936 Trajectes a causa de les compres i serveis
- 942 Trajectes a causa d'ajudes informals a altres llars

Codi principals activitats de l'EUT. Activitats tipus C

- 340 Activitats no especificades de jardineria i cura d'animals
- 341 Jardineria
- 342 Cura d'animals domèstics
- 349 Altres activitats especificades de jardineria i cura d'animals
- 423 Ajudes en la jardineria i la cura d'animals

3. FUNCIÓ: PROPORCIONAR VESTIT

Codi principals activitats de l'EUT. Activitats tipus A

- 330 Activitats de confecció i cura de roba no especificades
- 331 Bugada
- 332 Planxada
- 333 Confecció de roba
- 339 Altres activitats especificades de confecció i cura de roba

Codi principals activitats de l'EUT. Activitats tipus B

- 300 Activitats relacionades amb la llar i la família no especificades
- 324 Tasques diverses d'organització
- 360 Compres i serveis no especificats
- 361 Compres
- 369 Altres compres i serveis especificats
- 371 Gestions de la llar
- 420 Ajudes informals no especificades
- 425 Ajudes en compres i serveis
- 429 Ajudes informals especificades
- 931 Trajectes a causa de la cura de la llar
- 936 Trajectes a causa de les compres i serveis
- 942 Trajectes a causa d'ajudes informals a altres llars

Codi principals activitats de l'EUT. Activitats tipus C

- 362 Serveis comercials i administratius

4. FUNCIÓ: PROPORCIONAR CURES

Codi principals activitats de l'EUT. Activitats tipus A

- 380 Cura de nens no especificada
- 381 Cura física i vigilància de nens
- 382 Ensenyar a nens
- 383 Llegir, jugar, parlar o conversar amb nens
- 384 Acompanyar nens
- 389 Altres cures a nens especificades
- 391 Ajudes a adults membres de la llar
- 343 Cura de mascotes
- 344 Passejar el gos
- 427 Ajudes en la cura de nens
- 428 Ajudes a adults d'altres llars
- 938 Trajectes a causa de la cura de nens
- 939 Trajectes a causa de la cura d'adults membres de la llar

Codi principals activitats de l'EUT. Activitats tipus B

- 300 Activitats relacionades amb la llar i la família no especificades
- 324 Tasques diverses d'organització
- 360 Compres i serveis no especificats
- 361 Compres
- 369 Altres compres i serveis especificats
- 371 Gestions de la llar
- 420 Ajudes informals no especificades
- 425 Ajudes en compres i serveis
- 429 Ajudes informals especificades
- 931 Trajectes a causa de la cura de la llar
- 936 Trajectes a causa de les compres i serveis
- 942 Trajectes a causa d'ajudes informals a altres llars

Codi principals activitats de l'EUT. Activitats tipus C

- 340 Activitats no especificades de jardineria i cura d'animals
- 341 Jardineria
- 342 Cura d'animals domèstics
- 349 Altres activitats especificades de jardineria i cura d'animals
- 423 Ajudes en la jardineria i la cura d'animals

Annex 2. Assignació del consum de béns intermedis per funcions

Grup COICOP	Proporcionar habitatge	Proporcionar nutrició	Proporcionar vestit	Proporcionar cures
		Grup 01		
		Grup 02		
	Grup 04			
	Grup 05			
				Grup 06
	Grup 07	Grup 07	Grup 07	Grup 07
	Grup 08	Grup 08	Grup 08	Grup 08
	Grup 09	Grup 09	Grup 09	Grup 09
				Grup 10
	Grup 112	Grup 111		
				Grup 1212
	Resta grup 12	Resta grup 12	Resta grup 12	Resta grup 12

Annex 3. Assignació del consum de béns de capital fix per funcions

Proporcionar habitatge	Proporcionar nutrició	Proporcionar vestit	Proporcionar cures
GRUP 05: MOBILIARI, EQUIPAMENT DE LA LLAR I DESPESES CORRENTS DE CONSERVACIÓ DE L'HABITATGE			
0512 Catifes i altres revestiments de terra 0521 Articles tèxtils per a la llar i les seves reparacions			
	05311 Frigorífics, congeladors i frigorífics congeladors 05312 Rentadores assecadores, màquines de planxar i rentavaixelles 05313 Cuines, forns i microones	05312 Rentadores, assecadores, màquines de planxar i rentavaixelles	
05314 Aparells de calefacció i d'aire condicionat 05315 Aparells de neteja 05316 Màquines de cosir i tricotar 05317 Altres grans aparells de la llar 0532 Petits aparells electrodomèstics	05317 Altres grans aparells de la llar 0532 Petits aparells electrodomèstics	05316 Màquines de cosir i tricotar	
	05411 Cristalleria i vaixel·la 05412 Coberteries 05413 Estris de cuina i parament domèstic, no elèctrics, de qualsevol material i altres articles per a la llar		
0551 Eines grans elèctriques i les seves reparacions 0552 Eines petites i accessoris diversos i les seves reparacions	0552 Eines petites i accessoris diversos i les seves reparacions	0552 Eines petites i accessoris diversos i les seves reparacions	0552 Eines petites i accessoris diversos i les seves reparacions
GRUP 07: TRANSPORTS			
0711 Automòbils 0712 Motos 0713 Bicicletes	0711 Automòbils 0712 Motos 0713 Bicicletes	0711 Automòbils 0712 Motos 0713 Bicicletes	0711 Automòbils 0712 Motos 0713 Bicicletes
GRUP 08: COMUNICACIONS			
0812 Equips de telèfon i fax	0812 Equips de telèfon i fax	0812 Equips de telèfon i fax	0812 Equips de telèfon i fax
GRUP 09: LLEURE, ESPECTACLES I CULTURA			
0913 Material de tractament de la informació	0913 Material de tractament de la informació	0913 Material de tractament de la informació	0913 Material de tractament de la informació

